

Reflexions en un món trencat

El debat sobre el procés de globalització desenvolupat al VII Congrés de Pensament dels Premis Octubre ha estat marcat, inevitablement, per la convulsa situació actual, que ha creat una incertesa global de conseqüències imprevisibles. Els participants han analitzat aquest món, ara més trencat, des de visions i camps d'estudi ben diferents. Les consideracions majoritàries, molt pessimistes.

El filòsof alemany Wolfgang Fritz Haug, una de les referències de l'esquerra del seu país, obria, dimarts 23 d'octubre, el VII Congrés de Pensament dels Premis Octubre, dedicat a analitzar les conseqüències de la globalització, amb un atac a les bases d'aquest fenomen: "Desregularització, privatització, flexibilització, així s'anomenaven els objectius: enriquiment dels rics, empobriment dels pobres. Aquests eren els efectes a la legitimació dels quals acudia el pensament únic del liberalisme valent-se de la globalització." Fritz Haug va assegurar que mai no hi ha hagut més treballadors assalariats i més misèria que ara, una "exclusió a escala planetària". "Estem asseguts en un barril de pólvora", va concloure.

En la primera de les taules redones, que analitzava els efectes socials de la globalització, el professor d'economia Emèrit Bono va explicar que la globalització és un fenomen que va començar fa ja molt de temps, i va assegurar que els mercats sempre s'han expandit al marge dels processos democràtics. El també professor d'economia Francesc Roca va incidir en el fet que no és un fenomen nou, i va posar un exemple: "Les famoses botifarres de Vic ja estaven globalitzades. Les màquines de trinxar eren alemanyes, els budells de Chicago, els porcs anglesos i les espècies xineses. La sal sí que era catalana." La demògrafa Anna Cabré també va coincidir a considerar que la globalització no és nova ("ja fa 500 anys que estem globalitzats"), i va incidir en la pressió dels immigrants. "Mai no tornarà a haver-hi tanta població activa com ara -va dir-. En un termini curt, potser, els països pobres no voldran deixar sortir els immigrants, i els rics en voldran més."

Aquest excés de població activa explica també altres coses: "Aquesta sobre població és al darrere de molts conflictes actuals. Hi ha més gent per a tota mena de causes." Cabré va ser contundent: "Estem en guerra, i encara no ens n'hem adonat."

En la segona de les trobades, que analitzava el nou ordre polític sorgit de la globalització, el professor d'història Antoni Segura va incidir en la situació dels països àrabs, un món que ha analitzat en profunditat: "El sorgiment de les faccions radicals denota el fracàs de les dues grans opcions de renovació de l'islam, la socialista d'Egipte, i la islamista encapçalada pel règim de Riad. Els talibans han aparegut com l'opció de recanvi." El sociòleg Salvador Cardús, per la seua banda, va qüestionar el tòpic de la crisi dels estats-nació. "El recurs al patriotisme més clàssic continua sent un recurs per a crear solidaritat", va constatar.

En la tercera de les taules redones, la pregunta era *Cap a la uniformització planetària de la cultura?*, i les respostes van ser ben diferents. El filòsof Ferran Sàez Mateu va plantejar una tesi innovadora: "La diversitat cultural ha permès sobreviure als humans, però ara tornem a una cultura planetària que ja existia en el neolític." El professor de comunicació Josep Gifreu també va parlar de canvi. "Estem davant una revolució cultural en el sentit més fort del terme cultura. Hi ha un canvi revolucionari en les formes d'accedir a la cultura per a tots aquells que poden navegar per Internet", va analitzar. Vicent Salvador, catedràtic de Filologia Catalana, va assegurar que, com deia l'escriptor Eduardo Galeano, "la globalització no és res més que una altra manera de denominar l'imperialisme".

Finalment, el diplomàtic Carlos Alonso Zaldívar va afirmar que no tendim cap a l'homogeneïtzació: "Per la meua experiència personal, puc dir que no ens encaminen a una unificació si ens atenem al sentit antropològic de la cultura. Els coreans, per exemple, s'han autoafirmat quan s'han fet rics. El qui es fa ric, s'afirma en la seua cultura, i el qui no progressa, cerca les essències en el fonamentalisme."

En l'última de les taules redones, es va analitzar el paper d'una marejada que sens dubte marca l'agenda política internacional, els moviments catalogats d'antiglobalitzadors. La periodista Pepa Roma va dir que a Seattle es van trobar lluites molt diferents, que han confluït, i que, en contra del tòpic, a hores d'ara elaboren un programa per a un altre tipus de desenvolupament. Arcadi Oliveres, president de Justícia i Pau, va declarar-se antiglobalitzador i va fer una repassada d'algunes de les injustícies més cridaneres del món. Va dir, per exemple, que la globalització mata cada dia 60.000 persones que no tenen garantides les necessitats bàsiques. El professor de filosofia del dret Javier de Lucas va centrar-se en la conculcació dels drets dels immi-

grants. La conclusió: "El model de política de immigració vigent reinventa els esclaus i també l'etnocentrisme." El professor de filosofia Xavier Antich, per últim, va fer una apologia del paper dels

moviments antiglobalització: "Els moviments antiglobalització, que denuncien l'exclusió de la dissidència del pensament dominant, han aconseguit de reorientar el debat polític."

La cloenda, divendres 26, va estar dedicada a l'actualitat més estricta, les conseqüències de l'actual conflicte en el procés de globalització, una crisi que, tanmateix, ja havia planat sobre tot el congrés. El periodista Joan Roura va endinsar-se en la visió del món àrab: "El perfil sociològic de l'opinió pública dels països àrabs és d'una humiliació històrica. Estic convençut que els atemptats han tingut un impacte popular positiu en aquestes societats." En la mateixa línia argumental, l'escriptor i periodista Vicenç Villatoro va indicar que "Bin Laden ha tornat l'orgull" a molts àrabs que se sentien marginats i humiliats. Villatoro va considerar que l'obra que s'està representant, encara que emmarcada en l'escenari de la globalització, té un guió antic, que és la demanda de benestar, progrés i llibertat als països àrabs. Amb el fracàs d'altres opcions, els marginats cerquen solucions en el "totalitarisme" de l'integrisme.

"Aquí no somos como los catalanes"

El sociòleg Josep-Vicent Marquès encetava la seua intervenció en la cloenda dels Premis Octubre, dissabte 27 de matí, amb una anècdota per respondre al títol de l'acte, "Globalització, llengua i qüestió nacional: tòpics i mites de l'anticatalanisme espanyol". Marquès relatava el cas de dues dones gallegues que parlaven amb dos espanyols i els deien que a Galícia no eren com els catalans, i no s'entestaven a parlar en galleg, "y eso que el catalán es tan feo como el gallego". Aquesta conversa li va servir per parlar del cas valencià, on la llengua és considerada un signe d'inferioritat, i on la burgesia mai no ha tingut interès per encetar un procés de redreçament nacional. Marquès va concloure amb una consideració de futur: "la recuperació d'una normalitat nacional al País Valencià passa per la tolerància".

Francesc Ferrer i Gironés, diputat d'ERC al Parlament de Catalunya, va fer una repassada de la catalanofòbia, "que és la ideologia de masses de l'espanyolisme". Ferrer va dir que aquesta ideologia ha tingut diverses expressions, com ara la sagnia fiscal, la imposició de les lleis o l'intent de fer creure que la llengua espanyola mai no ha estat imposada.

Finalment, el professor de filosofia Josep Maria Terricabras va defensar el "globalisme", com una manera d'entendre les relacions mundials des del respecte a la diferència i amb tots els matisos, enfront de la "globalització", que intenta imposar uns models sobre uns altres. "Sovint -va dir-, aquest matís el perd el nacionalisme excitat, que nega les obvietats, i és prepotent." El seu desig: "Amb una visió globalista, hem de pretendre poder ser ciutadans normals en un país normal." **M. C.**

Miquel Calvet